juhtivate politikategelaste keskel ja seega omajagu kaasa mõjunud viimaste *de jure* tunnustamisele Ühendriikide poolt. Ühiskondlikkude küsimuste kohta on S. ka eesti iseseisvuse-aegses ajakirjanduses mitmel korral sõna võtnud; teravama tähelepanu osaliseks sai tema kirjutis kommunistide 1924. a. 1. detsembri riigipöörde katse puhul (Post. 1925, nr. 35—37, Pvl. 1925, nr. 34—36, Vaba Maa 1925, nr. 29—31). Selles arvustas ta kommunistlikku ja ühtlasi marksistlikku ühiskonnakäsitust. Selle kirjutisega polemiseerivaile eesti sotsiaaldemokraatidele (Ühendus 1925 nr. 7—8, M. Martna vastus S.-i vastusele *ibid.* nr 18) ja kommunistidele S. vastas »Ameerika Eestlases« 1925, nr. 27 ja 28 (vt. ka Vaba Maa 1925, nr. 86 ja Post. 1925, nr. 102). — S.-i sulest on ilmunud pedagoogiline käsitlus »Ema ja laps« (varjunime P. Peters'i all, Peterburi, 1910) ja E. Karskusliidu kirjastusel brošüür »Alkoholikeeld Põhja-Ameerika Ühendatud Riikides« (Tartu, 1924).

Isiklikult j. m. saadud andmed. *T.*

SPOHR, Edmund, loodusteadlane, sünd. 16. XI 1887 Pärnus kaupmehe pojana, õppis aa. 1911—15 Moskva ülikoolis loodusteadust, võttes erialaks süstemaatilise botaanika. A. 1916 sõjaväe-teenistusse kutsutud, teenis ta m. s. kahe hospidali- ja laatsareti-laboratooriumi juhatajana, õiendades teenistuse ajal ka riigieksamid, oli aa. 1918—19 loodusteaduse õpetajaks Pärnu keskkooles ja 1919—23 Tartu ülikooli botaanika-instituudi ja -aia vanem assistent. Veebr. 1920 teiskordselt Tartu ülikoolis riigieksamid õiendanud ja *cand. rer. nat.* astme omandanud, habiliteerus ta kevadel s. a. eradotsendiks botaanika alal ja on sügisest 1920 pidanud loenguid botaanilistest ainetest. Veebr. 1925 omandas ta väitekirja »Beitrag zur Kenntnis der Makroflora und Makrovegetation der Flüsse Eestis« kaitsmisé järel *dr. phil. nat.* astme ja valiti mais 1925 süstemaatilise botaanika dotsendiks. Teaduslikul otstarbel on S. mõne korra viibinud välismail. — S. on uurinud peamiselt vesikonna taimi. Tema doktori-väitekiri, mis osutub S.-i tähtsaimaks tööks, käsitleb Eesti jõgede makrofloorat. Peale selle on temalt ilmunud taimestiku ülevaated maakondi kirjeldava koguteose »Eesti« üksikuis andeis, Eesti taimestiku ülevaade koguteoses »Eesti maa, rahvas, kultuur« (Tartu, 1926) ja mitu vähemat tööd Loodusuurijate Seltsi aastaraamatuis, Tartu ülikooli väljaandes »*Acta et Commentationes*« ja mitmes välismaa eriajakirjas, nagu »Sitzungsber. d. Wiener Akademie«, »Biochem. Zeitschr.«, »Endokrinologie« j. t.

Isikl., Tartu ülikooli arhiivist j. m. saadud andmed. *T.*

SPRECKELSEN, Arthur, pedagoog ja muinasaja uurija, sünd. 26. IX 1863 Tallinnas kroonupalati ametniku pojana, õppis aa. 1883—88 ajalugu Tartu ülikoolis, sai a. 1889 õpetajaks Peetri reaalkoolis Tallinnas, valiti a. 1916 selle inspektoriks ja on a.-st 1919 toiminud Tallinna saksa reaalgümnaasiumi direktorina, olles selle kõrval a.-st 1911 Eestimaa Kirjanduse Seltsi muuseumi konservaator ja a.-st 1926 Saksa kultuurnõukogu ja -valitsuse liige. — S. on harrastanud eriti kodumaa muinasteadust, milleks ta sai äratust oma ülikooli-õpetajalt prof. R. Hausmann'ilt (vt.). Eestimaa Kirjanduse Seltsi ülesandel on ta toimetanud hulga kaevamisi Põhja-Eestis ja avaldanud tööd: Die Revaler Freibeuter i. d. J. 1558—61 (Beiträge VI, 1907), Ausgrabungen in Saage, Kirchspiel Jeglecht (*ibid.*), Der Burgberg in Jaggowal (Jägala), Krchsp. Jeglecht (Beitr. X, 1924), Das Gräberfeld Strandhof (Rannamõis), Krchsp. Kegel, Ausgrabungen in Neuenhof (Loo), Krchsp. Kusal, Dorf Muuksi, Lõokese-Gesinde (mõlemad viimased Beitr. XI, 1—2, a. 1925), Das Gräberfeld Laakt (Lagedi), Krchsp. St. Jürgens (SB GEG 1927). Peale selle avaldas ta koguteoses »Balt. Studien zur Archäol. u. Geschichte« (Riia, 1914) 1913. a.-ni ulatuva täienduse A. Buchholtz'i teosele »Bibliographie d. Archäologie Liv-, Est- u. Kurlands« (Riia, 1896).

Isiklikult j. m. saadud andmed. *T.*

SPRENK-LÄTE, vt. **LÄTE.**

STACKELBERG, Otto Friedrich, parun, Halliku eraõiguse autor, sünd. 25. VIII 1731, õppis 1750-date aa. alul Göttingeni ülikoolis, oli 1780. a.-st haagikohtunikuks, Eestimaa maanõunikuks ja Eestimaa konsistooriumi esimeheks 1787. a.-st kuni oma surmani 13. VII 1802 Tallinnas. A. 1791 andis S. temale kuuluvate Halliku ja Rava mõisa talupoegadele Järvamaal eraõiguse, mille eestikeelne tekst omab pealkirja »Halliko valla Kohto ja Seädusse Ramat«. Halliku õigusest on säilinud 3 redaktsiooni; neist langeb üks, mille originaal alal hoidunud, pea sõna sõnalt ühte n. n. Vigala eraõigusega (vt. B. J. Uexküll), kuna teised kaks viimasest mõnes üksikasjas erinevad. Milline neist redaktsioonest vanem, on senini selgitamata. Ka Vigala ja Halliku õiguse vahekorra üle pole veel jõutud lõplikule selgusele: üldiselt peetakse Halliku õigust Vigala õiguse jäljenduseks, kuid on oletatud ka vastupidist vahekorda.

(W. Hoyningen Huene), Auszüge a. d. Kirchenbüchern d. Estl. Konsistorialbezirks bis z. J. 1900, I (1913—15); Verh. GEG XVIII, lk. 98—157; SB GEG 1895, lk. 34—39; Postimehe lõbulisa, 1894, lk. 142 jj. (T. Kuusik); Usuteadusline Ajakiri 1927, lk. 140—46 (O. Sild); Personalverzeichniss